

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

De vacatione ob matrimonij contractum. punct. 6

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

guitatum canonicarum, alioquinque beneficiorum Episcopatum vacare. Nam licet in cap. de multis incompatibiles reddi...

Ceterum mihi probabilis apparet Episcopatum vacare ob- tentionem cuiuslibet beneficii. Moueor: quia quodlibet benefi- cium est incompatibile cum Episcopatu, ita ut retineri nullatenus possit...

6 Quod si inquiras: an Episcopus incapax sit recipiendi be- neficia simplicia, posito quod Episcopatus tenuis sit, & insuffi- cients; Negat Lessius lib. 2. cap. 34. n. 139. eo quod nullibi inue- niatur cautum Episcopum inhabilem esse ad beneficia futura simplicia...

7 Rursus vacant beneficia omnia ob promotionem ad abbat- iam, seu Praelaturam alicuius Ecclesiae regularis, seu collegia- tum, modo illa praelatura iurisdictionem habeat quasi Episcopalem...

S. VI

De vacatione ob matrimonij contractum

- 1 Matrimonium per verba de presenti inducit beneficiorum vacationem, Aliqui censent non inducere ipso iure.
2 Tenendum est oppositum.
3 Sponsalia de futuro hanc vacationem non inducunt.
4 Vacant non solum beneficia, sed iura ad beneficia, & pen- siones.
5 Contrahens matrimonium nequit beneficia retinere, aut in fa- uorem resignare.
6 Item nec semel amissa recuperare alique noua collatione, ta- meti matrimonium dissoluatur.
7 Neque Ordinarius dispensare potest.
8 Matrimonio nullo plures censent beneficia vacare.
9 Probabilis est oppositum.
10 Limitant aliqui, ut procedat si matrimonium nullum scienter contractum est, sed si ignoranter, sed non admitti- tur limitatio.
11 Si in minoribus Ordinibus constitutus, contrahas cum con- sanguinea, vel affine, non vacant tibi beneficia, esto veniant vacanda.
12 Idem est dicendum in matrimonio nullo ex defectu con- sensus.
13 In matrimonio nullo ex defectu forma.
14 Idem in matrimonio nullo ex impedimento sacri Ordinis.
15 Item cum propter defectum aetatis matrimonium est nullum

Matrimonij contractum per verba de presenti inducere beneficiorum obtentorum vacationem omnium est sententia, cum Glossa in cap. 1. & 3. de cleric. coniug. eo quod sit status incompatibilis cum beneficio. Nec desunt Doctores sententias hae vacationem non induci ipso iure, sed iudicis sententiam desiderant...

inquit sic contrahentes debere beneficiis priuati: supponit ergo non esse ipso iure beneficiis priuatos. Et probati potest, Quia nullus est textus, ex quo colligatur clare hae vacatio. Nam in c. 1. de cleric. coniugat. dicitur sic contrahentes distictione Ec- clesiastica compellendos esse ad relinquenda beneficia Ecclesiastica, & retinendas vxores & in cap. quod. a. 1. 3. eodem tit. debere beneficio priuati, & paulo inferius esse beneficiis spoliandos, & in cap. diuersis fallacia 5. eodem tit. cauetur esse beneficiis spoliandos. Neque apparet tex. hanc priuationem ipso iure inducens. Adde esto illam induceret, videtur subintelligendum esse posita iudicis declaratione cum satis receperit sic leges inducentes iuris quaesiti priuationem non obligare in conscientia, quousque sententia declaratoria accedat. Denique est tex. in cap. si qui vero 3. d. disp. vbi (inquit Gregor. si qui sunt clerici extra sacros ordines constituti, qui se continere non possunt, forriti vxores debent, stipendia sua exterius accipere. Ergo stipendia, quae antea accipiebant, non vacant matrimonio contracto, cum potius illa accipere permittantur. Idem reperitur in cap. quia tua 12. q. 1.

2 Tenenda tamen est communis sententia, ipso iure sic contrahentem priuatum esse absque vlla iudicis declaratione: sic post alios antiquiores tenet Mascard. de probat. concl. 182. n. 1. & Nauarr. cap. 15. n. 110. Thom. Sanch. lib. de matr. disp. 42. n. 4. Gonzal. gloss. 15. n. 43. Lessius lib. 2. cap. 34. dub. 2. n. 12. Garcia 12. p. de benefic. cap. 8. num. 1. Ioann. Gutier. tract. de matr. q. 97. n. 2. August. Barbol. allegat. 57. n. 22. Farinae. fragm. 1. p. verbo clericus n. 13. Azor. 1. p. insir. moral. lib. 1. cap. 18. q. 8. & 2. p. lib. 7. n. 16. q. 4. & alii plures. Fundamentum est, quia hae priuatio beneficiorum non iudicatur ob delictum cum nullum sit: sed inducitur ob statum incompatibilem assumptum: quo cum beneficia non compatiantur, Ergo necessaria non est iudicis declaratio. Item contrahens matrimonium ipso facto Ecclesiam relinquit, & eam pro derelicta habet; vacat ergo ipso iure beneficia. Neque obstant in contrarium allegata. Nam vt bene explicat Glossa in cap. 1. de cleric. coniugat. verbo relinquenda. Sic contrahentes compelluntur quoad factum, & possessionem, beneficia relinquere, eo quod iniusti sint deuenientes illorum vt clare constat ex cap. diuersis eode tit. ibi detinere contendit: ex quo inferri non potest ius aliquod in illis habere: imo potius ex verbo spoliandos, quo vitur, constat omni iure priuatos esse. Text. vero in cap. si qui cap. quia tua non vrgent: quia, vt dicit Glossa in c. 1. de cleric. coniugat. sunt iam correcti. Deinde possunt intelligi cum Panormit. ibi de stipendiis temporalibus ob aliquod ministerium in Ecclesia exercitum, non de beneficiis Ecclesiasticis.

3 Dixi hanc vacationem beneficiorum induci matrimonio contracto per verba de presenti, vt hinc intelligeres contractum per verba de futuro non inducere vacationem quia non est matrimonium, sed via ad illud, ac proinde non constituit statum incompatibilem. Mascard. n. 1. & vlt. Thom. Sanc. n. 1. Nauarr. n. 120. Gutier. n. 1. Garc. n. 19. Gonzalez n. 43. Lessius. n. 114. Farinae. 4. p. prax. q. 168. n. 108. Non tamen est necessarium vt matrimonium sit consummatum, sufficit si de facto contractus sit, quia iam est assumptus status incompatibilis: sic aliis relatis, Sanch. dicta disp. 42. n. 5. Nauarr. ca. 15. n. 110. Farinae. q. 138. n. 180. Azor. 2. p. lib. 7. cap. 16. q. 4. & alii.

4 Amplia primo, vt non solum beneficia, sed iura benefi- cia contracto matrimonio vacent, Quia matrimonium est status incompatibilis cum beneficio, & consequenter cum omni iure ad illud, Sanch. pluribus allegatis n. 7. vbi testatur neminem discrepantem inuenisse Farinae. n. 202. Garc. c. 8. numero 2.

Amplia secundo in pensionibus Ecclesiasticis, quae eodem modo, ac beneficia vacant; quia loco beneficii succedunt, vt latius dixi disp. 1. huius tract. pun. 11 §. vlt. & praeter ibi relatos docent Tulciur. P. concl. 817. n. 9. & seqq. Farinae. fragm. verbo clericus. n. 331. & 4. p. prax. q. 13. n. 103.

5 Ex supradicta priuatione inferitur nullatenus posse contra- hentem matrimonium beneficia retinere, aut illorum fructus percipere, aut in fauorem resignare, aut permutare, Quia omne ius in beneficiis amittit, Sanchez pluribus relatis disp. 42. n. 7. & Gutier. q. 97. a. n. 5.

6 Secundo in foro beneficia sic amissa recuperare non posse, esto matrimonium ingressu religionis coniugis, antequam cogita sit, vel decessu illius dissoluatur. Quia ius beneficiorum semel extinctum non reuiuiscit sine noua collatione. Argum. clem. gratia de rescript. & c. quam periculosum. 7. q. 1. c. quaeuis de consecrat. disp. 4. & pluribus firmat Sanch. dicta disp. 42. n. Garcia 1. p. de benefic. cap. 8. n. 3. Gut. q. 97. de matr. n. 3. Aug. Bar- bola allegat. 57. n. 104. Quamuis Lessius lib. 2. cap. 34. n. 113. in contrarium inclinet.

7 Tertio infero ordinariam dispensare non posse, vt contra- hens matrimonium etiam cum virgine beneficia habita retineat. Quia iure communi laicus effectus est in quo alius a Pontifice dispensare non potest; sic ex communi omnium consensu. Azor. 2. p. lib. 7. cap. 16. q. 7.

8 Controuersia ergo inter Doctores in eo sita est an non so- lum matrimonio legitimo, sed nullo & invalido beneficia &

iura ad illa & pensiones vacanti. Quia in re duplex est sententia affirmans & negans. Affirmatiua partem tenent frequenter Doctores, sed tot limitationibus eam restringunt, vt potius dici possint negatiua partem, quam affirmatiua tenent. Fundamentum eius desumitur ex ratione decidendi. *in cap. cum qui de prebendis in c. vbi obtentione irrita & nulla beneficij incompatibilis vacat primo habitum.* Non enim decet (inquit text.) vt stultus melioris conditionis, quam peritus existat vel quod inuolator eo, qui iuste ingreditur priuilegio gaudeat potiori. Ergo matrimonio nulliter contracto beneficia vacabunt efficacius quam per matrimonium validum. Alias melioris conditionis existit, et stultus quam prudens, & iniustus matrimonij inuolator, quam iustus, legitimus. Hec sententia ferè ab omnibus Doctoribus approbatur, cum matrimonium nullum est ob impedimentum consanguinitatis, vel affinitatis. Nam cum ex se contrahens habilis sit ad contrahendum quantum in se est tenet contrahere; debet ergo ob hanc attentionem beneficio priuari. *licet Gonz. gloss. l. 1. n. 44. & gloss. 57. n. 44. Garcia. l. 1. p. de benef. cap. 8. num. 4. Fatinac. q. 138. a. num. 209. & alij innumerati apud ipsos.* At si matrimonium nullum est defectu consensus ex impedimento ligaminis ætatis, ordinis, aliove simili, non ita Doctores conueniunt, sed in varijs sententijs diuisi sunt, & non satis consequenter, vt postea videbimus.

9. Ceterum probabilis censo matrimonio nullo, & irrito ex quacunque causa nullum sit beneficium ipso iure non vacare: sic alijs relatis *Sanch. lib. 7. de matr. disp. 43. n. 3. Lessius lib. 2. cap. 34. dub. 2. num. 113.* Ratio ea est: quia nullibi hæc priuatio inducta est ob matrimonium attentatum, sed ob matrimonium legitimum: de hoc enim matrimonio loquuntur textus hanc priuationem inducentes, vt videtur est *in tit. de cleric. coniugat. & constat ex ratione, quam subiungunt ad hanc priuationem, nempe diuini obsequij vacare non posse, qui vxori, & voluntatibus carnis addictus est.* Quæ ratio locum habere non potest in contrahente nulliter: cum ipse vxori, voluntatibusque carnis addictus non sit. Ergo per matrimonium nullum hæc priuatio beneficiorum non inducitur. Deinde hæc priuatio induci potest, vel in peccatum delicti commissi, vel ob tacitam renunciationem vel ob assumptionem status incompatibilis; sed ex nullo horum inducitur. Non primum, quia nulla est peccata que priuati iure quæsitio absque iudicis declaratione, vt *tract. de legib. latè diximus.* Non secundum, quia renuntiatione expressa non vacat beneficium, quousque à superiore acceptetur, vt *hac disp. pun. 2. dictum est.* Ergo vacare non poterit renuntiatione tacita, quia tacitum efficacius esse non potest, quam expressum. Non tertium, quia posita nullitate matrimonij non est assumptus status incompatibilis, sed solum est tentatum assumi. Quod si dicas assumptum esse de facto, licet non de iure, sicut qui nulliter assumit beneficium incompatibile, non de iure sed de facto illud assumit, & sicut ob hanc assumptionem beneficij habitus priuatur, ita priuari debet ob matrimonij de facto assumptionem; facile respondeatur in assumptione beneficij incompatibilis esse expressum vt ambitionis via omnino præcludatur *dicto cap. cum qui;* quod cum expressum non sit in matrimonij assumptione, (esto eadem ratio in vtroque casu militaret) ad casum matrimonij extendi non debet. Quia leges penales ex vno casu ad alium ob similitudinem rationis non extenduntur, Et ex his fit satis fundamentis oppositæ sententiæ.

10. Hanc conclusionem Doctores limitant, vt procedat casu quo sciens matrimonium nullum contraxerit, secus si ignorauerit, quia sciens esse matrimonium nullum, censeri non potes velle contrahere, sed deludere. Ergo censeri non debes velle renuntiare, & beneficium pro delicto habere, secus contingerit cum ignoranter procedis. *licet Decius cons. 106. n. 2. volum. 1. Imola clement. gratia. n. 15. de rescrip. Bernard. Diaz. c. 80. n. 5.* Contra vero Garcia *l. 1. p. de benef. cap. 8. n. 8.* procedit; censet namque te contrahentem nulliter matrimonium bona fide beneficia non amittere, secus si sciens contraheres; quia contrahens bona fide non facis actum beneficio contrarium, cum matrimonio nullum sit, dicitque non potes facto tuo beneficio renuntiasse; & rursus non committis delictum. Ergo non debes esse beneficijs priuatus. At contrahens sciens grauissimè delinquit, & statum incompatibilem malitiosè præcedebas assumere, Debes ergo beneficio esse priuatus, *argum. text. in c. cum qui. de prebendis in c.*

sed hæc limitatio nullatenus admitrenda est; nam siue sciens, siue ignoranter procefferis, non amittis ipso iure beneficia. Nam si sciens procedis, solum ita amittere potes ob delictum, & matrimonij attentionem, & nullibi hoc delictum, hac peccata affectum est. Si autem ignoranter procefferis, cum nec delictum comittas, neque statum incompatibilem assumas, licet assumere procuraueris, beneficia vacare non debent; non enim censeri illis renuntiare, nisi casu quo vere matrimonium contraxisses.

11. Ex hac doctrina infero te in minoribus, ordinibus constitutum, & matrimonium contrahentem cum consanguinea, vel affine non priuari ipso iure beneficijs obtentis; venire tamè priuandū. Quia nullibi cautū est huic casui annexæ esse priuationem, siue sciens, siue ignoranter procefferis. *licet Sanch. lib. 7. disp. 43. n. 5.*

12. Secundo, infero quid dicendum sit, si matrimonium fuit nullum ex defectu consensus. Et quidem si ex parte tua fuit defectus, eo quod ob amentiam, vel vim tibi illatam contractum non vacat beneficium etiam in opinione eorum, qui affirmatiua partem tutati sunt. Quia nec matrimonium vere assumptum est, neque in illo culpabilis extitit: sic tanquam certum tradebat *Fatinac. q. 138. n. 114. Bern. Diaz. in pract. c. 80. n. 5. in fine. Gigas de pension. q. 54. n. 9. & 10. Az. l. p. lib. 1. c. 1. n. 8. & 9. p. lib. 7. c. 16. q. 1. Garc. l. 1. p. c. 8. n. 10. Thom. Sanch. lib. 7. disp. 43. n. 7. in fine.* Quod si ob tuam malitiam deficit consensus in illo matrimonio, quia fictè, & simulatè consensisti, Doctores asserentes beneficia vacare ob matrimonium attentatum, tenentur idem in hoc casu dicere. Quia factò ipso culpabili beneficio cessit. At retentia nostra sententia, negante vacationem inducta ipso iure ob solam matrimonij attentionem, beneficium non amittit præcipue cum defectu consensus faciat deficere formam in tali contractu. Sed quid si defectus consensus sit ex parte femine, eo quod ipsa fictè, vel coactè consensit, tu vero tentasti contrahere? variant Doctores etiam illi qui matrimonio nullo vacationem beneficiorum attribuant. Nam *Bern. Diaz. in pract. c. 80. n. 5. Fatinac. q. 138. n. 114. Azor. lib. 7. c. 16. q. 5. censet vacare quia impedimentum ex parte femine non impedit, quin clericus matrimonium contrahere teneret tunc prouide beneficij priuatur. Alij e contra censent non vacare quia deficit forma in illo contractu. Ego vero censo in opinione affirmatiua matrimonium nulliter de facto contractum inducere vacationem beneficiorum affirmandum esse quoties defectus consensus inueniatur ex parte femine, & non ex parte clerici beneficia vacant, quia de facto est matrimonium attentatum, & culpabiliter. At in nostra sententia ex hoc matrimonio nulla inducitur vacatio.*

13. Tertio infero, quid dicendum sit quoties matrimonium est nullum ex defectu forme requiritæ, nempe quia sine legitimo parochio, & testibus celebratum est; Alij etiam ex illis qui sentiunt matrimonium cum consanguinea, vel affine contractum inducere vacationem ipso iure negant in hoc casu, eo quod ex actu nullo ob defectum forme contracti non possit priuatio opposita actu abolere. Qui enim actu præstat sine forma habituali; perinde est, ac si non præstaret: sic alijs relatis docet *Garc. l. 1. p. de benef. c. 8. n. 15. Veg. & Mâ. relati à Sanch. lib. 7. disp. 43. n. 8. sed hi Doctores non videntur consequenter locuti. Nam matrimonium cum impedimento dirimente contractum tenens beneficij priuati, quia factò ipso tentasti statum incompatibilem assumere: sed eadem ratio militat, cum matrimonium nullum est ex defectu forme requiritæ. Ergo si in vno casu priuati beneficia, etiam in alio. Vt ergo in sermone sit consequentia, & discordans est neque in hoc, neque in alio casu vacationem beneficiorum ipso iure induci.*

14. Quarto infero quid dicendum sit de matrimonio contracto ab ordinato in sacris; Plures qui matrimonio nulliter contracto vacationem beneficiorum ipso iure tribuant, negant in hoc casu habere locum: sic *Bern. Diaz. cap. 80. c. 1. in fine. l. 1. c. Fatinac. q. 138. n. 104. Maillard. c. 182. n. 5. & pluribus relatis.* Garcia *l. 1. p. de benef. cap. 8. n. 17.* mouentur quia constitutus in sacris est omnino inhabilis ad matrimonium: sed consequentijs procedunt alij Doctores relati à Garcia *n. 18 à Sanch. disp. 43. n. 4.* Affirmantes ex hoc contractu vacationem ipso iure induci; quia consanguineus, & affinis iuxta 4. gradum atque impedimento dirimente ligati æque sunt inhabiles ad contrahendum, ac est sacris initiatus. Ergo si matrimonium cum consanguinea nulliter contractum inducit vacationem beneficiorum ipso iure, etiam inducere debet matrimonium contractum à sacris initiato. Ne igitur in his in consequentia deueniamus, retinenda est nostra sententia ob matrimonium nulliter contractum non induci beneficiorum vacationem ipso iure.

15. Quinto infero, quid dicendum sit, cum matrimonium est irritum defectu ætatis eo quod vterque, vel alter alicuius impubes sit, neque malitia suppleat ætatem an inquam in hoc casu inducatur beneficiorum vacatio ipso iure: Et quidem tentata nostra sententia negante ex matrimonio nullo vacationem ipso iure induci clarum est ex hoc casu nullam omnino posse vacationem, cum matrimonium non sit. At posita opinione affirmantiæ ex matrimonio nullo, sed culpabiliter attentato inducti vacationem beneficiorum ipso iure, est aliquis difficultas in hoc casu procedat; Affirmat *Staphil. de iur. gratia. vbi de varijs vacationum modis 5. modo n. 9. Mandos. de etate minor. q. 24. Decian. lib. 6. cap. 22. n. 7.* mouentur quia esto illud matrimonium nullum sit, est tamen attentatum. Ergo ob attentatum non vacare beneficia debent. Alij Doctores prout recenset *Sanch. dicta disp. 43. n. 6. hoc. limitant, vt procedat, si clericus impubes sit, & cum impubere contrahat, secus si ipse impubes fuerit, quia si ipse pubes contrahat iam fecit quantum in se est, mouet ergo beneficij priuati, rem limitant, si ignoranter procefferit, licet si sciens.*

Ceterum omnino dicendum est, non induci beneficiorum vacationem esto ipse pubes fuerit, & femina impubes. Nam talis contractus iurisdictione resoluitur in ipsa iura de futuro

juxta text. in c. unico, de desponsat. impuber. in 6. et per sponsalia omnes sentiant non vacare beneficia ipso iure, ergo nec vacant per huiusmodi contractum. Neque obstat esse matrimonium attentatum, quia non ob quamlibet attentationem inducitur beneficium vacatio, sed ob attentationem culpabilem, nullam inducentem obligationem: sic Bernard. Diaz. pract. cap. 30. n. 6. Iulius Clarus pract. lib. 3. quest. 73. num. 5. Couarr. 4. decret. 2. p. c. 6. §. 3. num. 4. Garc. 11. p. de benef. cap. 8. num. 20. §. 22.

§. VII.

De vacatione beneficiorum ob religionis ingressum.

- 1 Professione religionis tacita, vel expressa beneficia vacant.
- 2 Excipiuntur Equites professi in ordinibus militariibus, excepto ordine sancti Iohannis.
- 3 Ante professionem nec beneficia, nec pensiones vacant.
- 4 Adde esse nouitias prorogatur.
- 5 Fructus beneficij, qui percipi possunt in absentia, nouitio acquiruntur.
- 6 Expenditur qualiter nouitius ad electionem ratione beneficij competentem vocari debent.
- 7 Quid dicendum de vacatione beneficiorum, & pensionum religionis sanctissime Societatis Iesu.

Beneficia ipso iure vacare professione religionis tacita vel expressa constans est omnium sententia ex text. in cap. beneficium, de regularib. l. 6. vbi Doctores omnes. Nam religiosus professus reputatur mundo mortuus, & sicut per mortem omnia beneficia vacant, ita per professionem vacare debent. Quod non ideo de beneficiis, sed de iure ad illa, & de pensionibus Ecclesiasticis intelligendum est, sicut diximus de matrimonio p. precedenti, & tradit Thom. Sanc. l. 7. in decal. c. 4. n. 5. §. 13. c. 29. n. 2. §. 8.

Ab hac doctrina excipiendi sunt Equites professi in ordinibus S. Iacobi, Calatrave, & Alcantare, quorum beneficia, & pensiones non vacant eorum professione: eo quod non sint vere, & proprie religiosi, nec solemnem professionem emittant, & etiam vere religiosi sunt, non sunt inhabiles, & incapaces eorum votis habendi proprium, secus vero videtur dicendum in Equitibus S. Iohannis, qui solemnem faciunt professionem. Sanchez, l. 7. in decal. c. 29. n. 4.

ante professionem tacitam vel expressam nequaquam beneficia, nec pensiones vacant, vt ex suprad. cap. beneficium, de regularib. in 6. expressè constat. Quod adeo verum est, vt etiam nouitias ultra annum prorogetur, beneficia nulla ratione vacare censenda sunt. Tum quia prorogatio nouitias fit cum qualitatibus sibi propriis, iuxta leg. lecta, ff. si certum petatur. Tum quia facta nouitias prorogatione liberum est nouitio habitum deserere, & ad seculum redire: si autem beneficiis esset spoliatus, hæc libertas diminuta esset, non igitur est beneficij, sicut neque alius bonis, spoliandus, iuxta Trident. sess. 25. c. 16. de regulari sic Mandos in casibus annalibus, n. 63. casu 192. ad finem. Thom. Sanchez, lib. 7. in decal. cap. 4. num. 6. Hinc fit si decimo quarto ætatis anno fueris religionem ingressus, tua beneficia illo biennio sequenti quo professionem emittere non potes, non vacare, quia ex iuxta causa nouitias prorogatur sic Lancello. insit. iuris canonici, lib. 1. tit. de regularib. §. c. si conuenerit, verbo probationis, quem refert, & sequitur Sanchez, supra. Et idem est si religio ex aliqua iusta causa professionem post annum distulerit, beneficia vacare censenda non sunt.

Adde etiam absque vlla causa nouitias prorogetur, & professio differatur, beneficia non vacant. Quia solum cautum est vacare professione tacita vel expressa. Potest autem Episcopus, cui beneficium nouitij subicitur, contra nouitium, tanquam contra illegitimè abentem, procedere vsque ad beneficij priuationem. Quod intelligendum est de beneficiis residentiam exposulantibus.

Hinc constat fructus beneficij, qui percipi possunt in absentia, nouitio acquiri tanquam illius bona: quia vere retinet beneficij titulum, & possessionem, & tanquam de bonis propriis disponere potest. Garc. 1. p. de benef. cap. 9. num. 28. Sanchez, dicto lib. c. 4. num. 18. Suar. 3. de relig. lib. 5. c. 16. n. 12. Dixi qui percipi possunt in absentia, nam distributiones quotidianæ, aliæque annuatim personalia residentiam exposulantia nequam nouitio concedi debent, sed inresentibus accrescunt. Quia non reputatur vt præsens, cum non sit ex causis à iure expressis, & præcipue cum absit ob propriam vilitatem, Garcia & Suar. locis allegatis.

Solum est dubium de fructu beneficij, qui est electio, qua ratione nouitio competere possit? Ponamus nouitium canonicum esse alicuius Ecclesiæ, faciendamque esse à canonice electionem Prælati, vel alterius beneficij: vocandus ne est nouitius, vel remittendus ad electionem? Item est paronius alicuius beneficij, exigendusne est eius consensus? Videtur in vtroque casu nouitium vocandum esse, quia electio celebrari debet

Eerd. de Castro, Sum. Mor. Pars II.

vocatis iis qui potestatem habent eligendi, si proximi sint loco electionis. At nouitius canonicus potestatem habet eligendi, cum canonicatum retineat. Ergo vocari debet, si loco electionis proximus existat. Neque enim, vt dicit Glossa in cap. beneficium, de regularib. in 6. deterioris conditionis esse debet, qui ad bonum aspirat, & religiosam vitam probat; præcipue cum iniquitudo, & distractioni, quæ ex his electionibus nasci poterant (si frequentes sint) occurrere possent designando procuratorem, iuxta text. in c. quia propter electione, & in c. si quis, in princ. eodem tit. in 6. sic Archidiacon. dicto c. beneficium, n. 1. & ibi Probos addit, ad monachum, n. 1. Bertachin. de gabellis, 7. parte princ. n. 56. Mandos in casibus annalibus, n. 66. casu 197.

Dicendum tamen est nouitium, cui iure speciali, & singulari electio, seu nominatio competit, vocandum esse, seu petendum eius consentum; quia ius eligendi, seu nominandi, quod ante ingressum habebat, retinet; neque in monasterium transit, & ex alia parte poterit illud ius absque dispendio religionis executioni mandare, siquidem non tenetur ad hanc executionem à monasterio exire: sic docent Glossa eo c. beneficium, de regularib. lib. 6. verbo conferendum, in fine. Azor. 2. l. lib. 12. c. 3. quest. 1. pluribus relatis Sanchez, lib. 7. in decal. c. 4. n. 12. Suar. 3. de relig. l. 5. c. 16. n. 16.

Si autem nouitio iure collegij electio, vel nominatio competat, probabilius est non esse necessario vocandum: quia fictione iuris ob statum assumptum reputatur longissime absens argum. text. in c. quamuis de procuratorib. in 6. vbi ingressus religionis, & longa peregrinatio æquiparantur: & Glossa verbo ingredi inquit etiam non proficendo, sed solum probationis causa. Sed longè distans vocari non debet, Ergo nec nouitius vocandus est. Item in illo textu procurator, qui per contestationem erat Dominus litis, religionis ingressu vsum litis amittit: sic canonicus amittere debet vsum vocis, quam in capitulo habebat. Adde si ad electionem esset vocandus, detrimentum patereur religio, cum non posset mores eius satis explorare, ob frequentem nouitij monasterio egressum, quod secus contingit cum iure speciali electio, seu nominatio competit; eaque de causa regulariter non potest his electionibus commodè adesse. Ergo vocandus non est, quia non est necessario vocandus qui creditur impeditus: & ita tenet, & late probat Glossa in dicto c. beneficium, verbo conferendum, in fine. Tiraquel. de retract. ligna gior. §. 1. gloss. 8. n. 37. Azor. 1. l. lib. 12. c. 3. quest. 1. Sanchez alios referens, lib. 7. in decal. c. 4. n. 10. Suar. 3. de relig. l. 5. c. 16. num. 16. Hinc fit, non posse nouitium eligere procuratorem cui vices suas committat, neque collegium obligatum esse illum admittere, quia necessario vocandus non est. Azor. & Sanchez, supra. Verum si nouitius ad electionem accesserit siue vocatus, siue non vocatus admittendus est, quia priuari non debet iure eligendi, quod habet, sic Azor, Sanchez; & Suar. locis allegatis.

Hucusque diximus de vacatione beneficiorum, pensionum, & fructuum cuiuscunque religiosi, restat dicendum de religiosi, & nouitii nostræ Societatis Iesu. Et quidem si solemnem professionem emittant, aut in gradum coadiutorij admittantur, beneficia, pensiones, & fructus vacant ac vacant professione cuiuscunque religionis; quia in hac parte nihil est speciale. Verum si solum vota biennij veros religiosos constituentia emiserint, pensiones non vacant, sed illas validè, & licite retinere possunt; quia bonorum dominio non priuatur illis votis, si tamen non possint absque consensu Superioris de illis, eorumque fructibus disporre, Sanchez, lib. 7. in decalog. cap. 29. num. 10. Beneficia vero esto iure ipso non vacant per vota biennij, quia (vt dictum est) illis votis non reldantur religiosi incapaces habendi proprium: quæ est ratio ob quam professione beneficia vacant. At præscriptio nostræ Societatis antequam voto biennij emittantur, resignari debent: sic habetur in §. congregat. generalis. can. 5. ibi. Nostri qui ante ingressum in societatem Ecclesiasticam beneficia quæcunque obtinent finito probationis biennio priusquam vota simplicia scholasticorum emittant, omnino resignent, non obstante canone primæ congregationis, qua cautum erat. Ne nostri qui ante ingressum in societatem, habebant beneficia, congregentur ea relinquere ante professionem nisi iubente Generali, Commissario, vel Provinciali post primum annum probationis, Et vt ergo supradictæ resignationis vacant, & non aliunde: sic Sanchez, l. 7. in decalog. c. 4. n. 7.

§. VIII.

de vacatione contingente ob priuationem.

- 1 Priuatio contingere potest lege, vel sententia, & de eorum differrentia.
- 2 Hæresis priuat ipso iure beneficiis acquisitis.
- 3 Crimen læsæ maiestatis non videtur priuare.
- 4 Qualiter homicidium priuet.
- 5 Apponuntur 4. limitationes.
- 6 Qualiter sacrilegium beneficij priuet.
- 7 Quid dicendum de simonia.
- 8 Quid de perurio.
- 9 Quid de blasphemia.

Ecce 10 Quid